

Ο ΕΠΟΙΚΙΣΜΟΣ ΣΤΗ ΛΕΥΚΑΔΑ (1697)

(Ἡ περίπτωση Μάρκου Νέγρη)

Δύο ἦταν τὰ μεγάλα προβλήματα πού οἱ Βενετοὶ ἀντιμετώπισαν ὅταν κατέλαβαν τὴ Λευκάδα κατὰ τὴ δεύτερη Βενετοκρατία (ὅπως συνήθως ἀποκαλεῖται αὐτὴ ἡ περίοδος): ἡ προστασία ἀπὸ τὴ ξηρὰ καὶ ἡ αὔξηση τοῦ πληθυσμοῦ. Οἱ Τούρκοι, πράγματι, ποτὲ δὲν παραδέχτηκαν τὴν κατάληψη τοῦ νησιοῦ καὶ τῆς περιοχῆς τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου καὶ συνεχῶς παρενοχλοῦσαν τοὺς Βενετούς, πού σταδιακὰ παρέδωσαν μέρος τῆς ἡπειρωτικῆς ἐνδοχώρας. Γενικὰ ἡ ὅλη περιοχή γύρω ἀπὸ τὴ Βόνιτσα - Λευκάδα εἶναι βαλτώδης καὶ αὐτὴ ἡ φυσικὴ διαμόρφωση προστάτευε τὸ νησί¹. Ἐξάλλου ἡ ἀπουσία στόλου ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῶν Τούρκων καὶ ἡ τελειοποίηση τῆς ὀχύρωσης τοῦ κάστρου τῆς Ἀγίας Μαύρας ἦταν πρόσθετα στοιχεῖα πού ἐνίσχυαν τοὺς Βενετούς. Ἀκόμη, οἱ τελευταῖοι φρόντισαν γιὰ τὴν ἀποστολὴ στὴν περιοχή στρατιωτικῶν σωμάτων ἀπὸ τὶς ἄλλες κτήσεις τους. Ἡδη στὰ 1502 εἶχε διαφανεῖ ἡ δυσκολία τοῦ βενετικοῦ κράτους νὰ συγκεντρώσει ἱκανὲς δυνάμεις γιὰ τὴν ἀπόκρουση τῶν Τούρκων² καὶ τὸ ἴδιο παρατηρήθηκε καὶ κατὰ τὴ νέα κατάληψη τῆς περιοχῆς καὶ γι' αὐτὸ ἡ κύρια προσπάθεια στράφηκε στὴ μόνιμη ἐγκατάσταση οἰκογενειῶν, πού συνήθως μέλη τους εἶχαν λάβει μέρος στὶς πολεμικὲς ἐπιχειρήσεις. Τὸ τελευταῖο αὐτὸ μέτρο βοήθησε καὶ στὴν ἀντιμετώπιση τοῦ δημογραφικοῦ προβλήματος.

Τὴν πληθυσμιακὴ ἰσχνότητα τοῦ νησιοῦ τους τονίζουν οἱ Λευκάδιοι σὲ ὑπόμνημα πού τὸ 1685 ἐπέδωσαν στὸν Φραγκίσκο Μοροζίνη³, ἐνῶ οἱ Βενετοὶ τὸ 1688 ὑπολόγισαν τοὺς κατοίκους σὲ 9.000 ψυχές⁴. Ἡδη τὸ 1690 ὁμάδα Πρεβεζάνων⁵ εἶχε ζητήσει τὴν ἐγγραφὴ τῆς στὸ τοπικὸ συμβούλιο τοῦ νησιοῦ (πράγ-

1. Βλ. σχετικὰ Γ. Πλουμίδη, «Ναυτιλία καὶ ἐμπόριο στὴ Λευκάδα (1783,1818)», *Δωδώνη* 13(1984) 399-401.

2. Γ. Πλουμίδη, «Ἡ φύλαξη τῆς Λευκάδας στὰ 1502», *Δωδώνη* 15 τχ. 1 (1986), 97-99.

3. Κ. Μαχαιρᾶ, *Ἡ Λευκὰς ἐπὶ Ἑνετοκρατίας 1684-1797*, Ἀθῆναι 1951, σ. 41, ἀρθρο 11.

4. Ὁ.π., σ. 131

5. Γ. Πλουμίδη, *Αἰτήματα καὶ πραγματικότητες τῶν Ἑλλήνων τῆς Βενετοκρατίας. Τεῦχος δεύτερο (1667-1714)*, Ἰωάννινα 1985, σ. 20, ἀρ. 100.

μα πού σημαίνει ὅτι αὐτοὶ εἶχαν κιόλας ἀποκτήσει περιουσία) καὶ ἀπὸ τότε θ' ἀκολουθήσουν διαδοχικὲς ἐγκαταστάσεις ἀπὸ τὴν Ἀκαρνανία, Ἡπειρο-Ἀλβανία, τὰ ἄλλα νησιά τοῦ Ἰονίου καὶ, ἀκόμη, ἀπὸ τὴ Χίο¹. Γιὰ τοὺς νέους αὐτοὺς κατοίκους ἡ βενετικὴ διοίκηση προσπάθησε νὰ βρεῖ κατάλληλες καλλιεργήσιμες γαῖες. Οἱ πεδινὲς ἐκτάσεις τοῦ νησιοῦ εἶναι λίγες καὶ γι' αὐτὸ ἄλλοι ἐγκαταστάθηκαν στὰ κτήματα ἀνάμεσα στὴ Βόνιτσα-Ἀκτιο-Λευκάδα, ἄλλοι γύρω ἀπὸ τὴ σημερινὴ πρωτεύουσα τοῦ νησιοῦ (τότε Ἀμαξική, σήμερα Χώρα), πρὸς τὴν περιοχὴ τῆς σημερινῆς παραλιακῆς ὁδοῦ πρὸς Νικιάνα, καὶ ἄλλοι προωθήθηκαν στὸ Μεγανήσι.

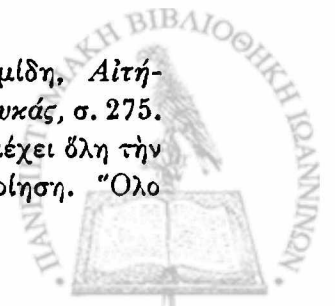
Ὅπως ἦταν φυσικὸ, στὴν ἐπιλογὴ τῶν οἰκογενειῶν προτιμήθηκαν ὅσες εἶχαν μέλη τους στὸ στρατὸ ἢ συγγενεῖς τους πού εἶχαν φονευθεῖ στὸν πόλεμο. Ἀπὸ τὸν σχετικὸ κατάλογο τῶν «benemeriti», πού ὁ Μαχαιρᾶς παραθέτει², εὐκόλα διαπιστώνεται ὅτι εἶχε σχηματιστεῖ μιὰ πολυάριθμη ὁμάδα ἀπὸ ξένους, πού βᾶσιζαν τὰ δικαιώματά τους στὴν πάγια τακτικὴ τῶν Βενετῶν νὰ ἐπιβραβεύουν ὅσους προτιμοῦσαν τὴν προστασία τους καὶ ὅσους ἔμπρακτα, καὶ μάλιστα σὲ πολεμικὲς περιόδους, ἀποδείκνυαν τὴ φιλικὴ τους στάση. Στήριζόμενοι λοιπὸν σ' αὐτὸ τὸ δεδομένο, οἱ ὑπήκοοι αὐτῆς τῆς τελευταίας κατηγορίας ἔδιναν ἀληθινὴ μάχη γιὰ νὰ διαφυλάξουν ὅσες παραχωρήσεις εἶχαν ἀποκτήσει καὶ, κυρίως, νὰ τὶς μεταβιβάσουν κληρονομικὰ. Γιὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς οἱ κάτοχοι προνομιακῶν χορηγιῶν φρόντιζαν πάντοτε στὴ σχετικὴ ἀπόφαση τῶν Ἀρχῶν ν' ἀναφέρεται ρητὰ ἡ δυνατότητα τοῦ κατόχου νὰ διαθέσει σὲ ἀπόγονο (πού καὶ αὐτὸς καταγραφόταν ὀνομαστικὰ) τὸ σχετικὸ ἀντικείμενο. Ἄλλοτε οἱ ἀποφάσεις περιορίζαν χρονικὰ τὴ διάρκεια τῆς χορηγίας καὶ τότε οἱ ἐνδιαφερόμενοι ζητοῦσαν παράταση μὲ διάφορες δικαιολογίες, προβάλλοντας κυρίως ἀντιξοότητες καιρικὲς (ἂν πρόκειται γιὰ ἔγγειο κτῆμα) ἢ οἰκογενειακὰ δράματα, ὥστε νὰ τονιστεῖ ἡ ἰσχνὴ ὡς τότε ἀπόδοση τοῦ κτήματος. Τὰ γραπτὰ αἰτήματα ἄλλοτε ἀπευθύνονταν στὶς ἀρχές τοῦ τόπου, ἄλλοτε στὸν ἀνώτερο τοπικὸ διοικητὴ τῆς εὐρύτερης περιοχῆς (π.χ. στὸν capitano general) καὶ ἄλλοτε, καὶ ὄχι ἀσυνήθιστα, ἀπευθείας στὰ ἀνώτατα κρατικὰ ὄργανα τῆς πόλης τῆς Βενετίας.

Στὴν κατηγορία τῶν ἔγγειων χορηγιῶν ἐντάσσεται καὶ ἡ περίπτωση πού μᾶς ἀπασχολεῖ ἐδῶ. Ἡ ἀρχικὴ χορηγία εἶχε δοθεῖ στὸν Μάρκο Νέγρη³. Αὐ-

1. Κ. Μαχαιρᾶ, *Ἡ Λευκάς*, σ. 138-143. Γιὰ τὴν ἐποικιστικὴ πολιτικὴ τῶν Βενετῶν καὶ στοῦ Ἀ. Ἀρχοντίδη, *Ἡ βενετοκρατία στὴ Δυτικὴ Ἑλλάδα (1684-1699)*, Θεσσαλονίκη 1983, σ. 70-71, 88.

2. *Ο.π.*, σ. 261 κ.έ.

3. Ἦδη εἶχαμε δημοσιεύσει ἔγγραφο σχετικὰ μὲ τὸν Μ. Νέγρη (Γ. Πλουμίδης, *Αἰτήματα*, σ. 52-53), ἐνῶ ἄλλο εἶχε μεταφέρει στὰ ἑλληνικὰ ὁ Κ. Μαχαιρᾶς, *Ἡ Λευκάς*, σ. 275. Στὸ Τοπικὸ Ἱστορικὸ Ἀρχεῖο τῆς Λευκάδας ὑπάρχει μικρὸς φάκελος πού περιέχει ὅλη τὴν ὑπόθεση κληρονομίας τοῦ Μάρκου. Τὰ ἔγγραφα εἶναι λυτὰ καὶ χωρὶς σελιδοποίηση. Ὅλο αὐτὸ τὸ ὕλικὸ ἀναλύουμε ἐδῶ.

τὸς ἦταν Ἀλβανὸς ἀπὸ τὸ Σκούταρι (Σκόδρα) καὶ ὑπηρετοῦσε στὸ βενετικὸ στρατὸ πού προστάτευε τὶς βενετικὲς κτήσεις τῆς Δαλματίας καὶ τῆς Ἀδριατικῆς. Ἀπὸ ἐκεῖ στάλθηκε, μαζὶ μὲ τὸν ἀδελφὸ του Γεώργιο (καὶ αὐτὸν στρατιώτη), στὴν Ἀνατολή. Τὰ δυὸ ἀδελφία εἶχαν προηγουμένως πολεμήσει στὶς συγκρούσεις μὲ τοὺς Τούρκους τῆς Δαλματίας, ὅπου ἔχασαν τρία ἄλλα ἀδελφία. Ὁ Μάρκος πιάστηκε αἰχμάλωτος στὰ Ἀντικύθηρα (Cerigotto) ἐνῶ μετέφερε ἐπιστολὲς τοῦ βενετοῦ διοικητῆ τῆς Μονεμβασίας στὴ Γραμβούσα τῆς Κρήτης. Μεταφέρθηκε στὰ Χανιά καὶ ἀπὸ ἐκεῖ τὸν πῆραν μαζὶ μὲ ἄλλους σκλάβους σὲ γαλλικὸ πλοῖο, πού οἱ Τούρκοι εἶχαν ναυλώσει καὶ κατευθυνόταν στὴ Χίο. Στὴ διαδρομῇ, ὅταν τὸ πλοῖο ἔκαμε στάση στὴν Τήνο, ὁ Μάρκος κατόρθωσε νὰ πέσει στὴ θάλασσα καὶ νὰ ἐλευθερωθεῖ καὶ ἀμέσως ἐπανῆλθε στὸν βενετικὸ στρατό. Ἐλαβε μέρος στὴ μάχη τοῦ Ἄργους (10 Ἰουνίου 1695), ὅπου ὁ ἀδελφὸς του Γεώργιος ἀποκεφαλίστηκε ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Μὲ τὸ τέλος τοῦ τουρκοβενετικοῦ πολέμου ὁ Μάρκος ἐγκαταστάθηκε στὴ Λευκάδα, ὅπου ἡ βενετικὴ διοίκηση τοῦ παραχώρησε μὲ ἀπόφαση τῆς 12 Σεπτεμβρίου 1697 (καὶ νέα τῆς 5 Σεπτεμβρίου 1699) δύο τεμάχια γῆς, ἓνα στὸ Μόρφι καὶ ἄλλο στοῦ Σεχλιμποῦ (ἔλα κοντὰ στὴν Ἀμαξική) καὶ τὰ δύο μαζὶ ἕκτασης πέντε *campi padovani* (ἢ στρέμματα 18, πίνακες [tavole] 81)¹. Τὰ κτήματα εἶχαν ἐλαιόδενδρα 38, ὀπωροφόρα δένδρα, ἀμπέλια καὶ ἀπὸ ἓνα σπιτάκι. Γιὰ τὴν περιουσία του αὐτῆ ὁ Μάρκος εἶχε τὴν ὑποχρέωση νὰ καταβάλλει στὸ δημόσιο κάθε χρόνο λίρες χάλκινες 20.

Στὴ Λευκάδα ὁ Μάρκος νυμφεύθηκε τὴν Κερασιά, ντόπια κάτοικο, καὶ βελτίωσε τὴν ἀπόδοση τῶν κτημάτων του. Πρὶν τὸν θάνατόν του, πού ἐπῆλθε πρὶν τὸ 1741 (καὶ ὕστερα ἀπὸ τὸ 1727, ἀλλὰ πλησιέστερα πρὸς τὸ 1741) ἀπέκτησε κόρη, τὴ Σταμούλα, καὶ ἄφησε τὴ γυναίκα του ἔγκυο, πού τελικὰ γέννησε γιό, τὸν Γεώργιο. Ὅταν λοιπὸν τὸ 1741 δημιουργήθηκε πρόβλημα γιὰ τὴν κληρονομιά τῶν κτημάτων, ἡ μητέρα πρόβαλε τὰ δικαιώματα τοῦ γιοῦ της καὶ τελικὰ ἔλαβαν ἡ κόρη 2 *campi* καὶ ὁ γιὸς 3 *campi padovani*. Ἡ Σταμούλα στὸ μεταξὺ παντρεύτηκε τὸν Παναγιώτη Ψιλανὸ μὲ τὸν ὁποῖο ἀπέκτησε δυὸ γιούς, τὸν Ἀθανάσιο καὶ τὸν Μάρκο. Ὁ ἀδελφὸς τῆς Γεώργιος πέθανε ἄκληρος καὶ γι' αὐτὸ τὸ 1754 οἱ δυὸ παραπάνω ἀνεψιοὶ του διεκδίκησαν τὴν περιουσία τοῦ θείου τους (3 *campi padovani*) καὶ πέτυχαν νὰ τὴν ἀποκτήσουν. Τὸ κτῆμα τοῦ θείου εἶχαν νοικιάσει οἱ ἀδελφοὶ Σταματέλος καὶ Ἰωάννης Καμινάρης, πού ἀναγνώρισαν τοὺς νέους ἰδιοκτῆτες. Ἀρκετὰ ἀργότερα, τὸ 1802, ὁ γιὸς τοῦ Μάρκου, ὁ Ἰωάννης Ψιλανός, διεκδίκησε τὴν κληρονομία καὶ τὴν ἀπέκτησε.

1. Τὸ *campo padovano* ἰσοῦται μὲ *tavole* 840. Ἡ κάθε *tavola* εἶναι 4, 598 τετραγωνικὰ μέτρα. Τὰ 5 *campi padovani* ἰσοῦνται περίπου μὲ 19 στρέμματα σημερινὰ (19, 380)¹ βλ. A. Martini, *Manuale di metrologia*, Torino 1883.

Ἡ πορεία πὺ ἀκολούθησε ἡ χορηγία πὺ εἶχε δοθεῖ στὸν Μάρκο Νέγρη εἶναι τυπικὸ δεῖγμα τῆς σχετικῆς πολιτικῆς πὺ ἡ Βενετία ἀκολουθοῦσε. Ὁ Μαχαιρᾶς ἀναφέρει εἴκοσι πέντε περίπου οἰκογένειες πὺ διακρίθηκαν κατὰ τὶς ἐπιχειρήσεις γιὰ τὴν κατάληψη τοῦ νησιοῦ καὶ ὅλες τους ἀνταμείφθηκαν μὲ κτήματα, οἰκίες (περίπτωση Παπαδοπούλου καὶ Σουμήλα), οἰκόπεδα στὴν Ἀμαξική (περίπτωση Σέρβου) ἢ τίτλους (περίπτωση Τζανκαρόλου). Ὡστόσο ἡ βενετικὴ διοίκηση δὲν ἦταν πάντα πρόθυμη γιὰ τὴν ἀνταμοιβὴ τῶν ὑπηκόων της ἢ γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν διαταγῶν πὺ εἶχαν σχετικὰ ἐκδώσει οἱ ἀνώτεροι στρατιωτικοί, ὅπως ὁ capitano general da mar ἢ οἱ provveditori. Ἔχουμε στὴ διάθεσή μας τὶς προσφυγὲς ἀπευθείας στὴ βενετικὴ μητρόπολη τοῦ Ἀποστόλη Ψωμᾶ (1692 καὶ δευτέρη τὸ 1707)¹, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἐποικίων τοῦ Μοριᾶ, πὺ παραπονοῦνται γιὰ τὴν ἀνακολουθία πὺ ἐπὶ τοῦ προκειμένου παρατηρεῖται. Φυσικὰ ἓνα μέρος τῶν διαμαρτυριῶν ἔχει βάση, μιὰ ἄλλη ὅμως αἰτία τῶν καθυστερήσεων δὲν ὀφείλεται στὴ διοίκηση, ἀλλὰ σὲ προσκόμματα πὺ ἔθεταν ντόπιοι ἢ ἐποικοί, πὺ διεκδικοῦσαν (ἢ ἐποφθαλμιοῦσαν) τὴν ἴδια χορηγία. Πάντως, πάγια τακτικὴ τῶν Βενετῶν ἦταν ἡ συγκράτηση ἀπέναντι στὶς πολλὲς ἀπαιτήσεις καὶ ἡ φειδωλὴ ἀπονομὴ τίτλων, προνομίων ἢ ἀμοιβῶν.

Στὴν περίπτωσι τῆς Λευκάδας οἱ Βενετοὶ εἶχαν νὰ ἀντιμετωπίσουν δυὸ καταστάσεις: Ἀφενὸς τὴν ἐγκατάλειψη ἐκτεταμένων κτημάτων πὺ ὡς τότε ἀνῆκαν στοὺς Τούρκους, ἀλλὰ τώρα ἦταν ἀναγκαῖο νὰ καλλιεργηθοῦν, καὶ ἀφετέρου τὴν πίεσι πρῶν (ὅπως καὶ ἐν ἐνεργείᾳ) στρατιωτῶν καὶ προσφύγων ἢ ἀκόμη κατοίκων ἄλλων περιοχῶν πὺ διέβλεπαν μόνιμη πιά τὴ βενετικὴ κατοχὴ στὸ νησί καὶ στὴ γύρω περιοχὴ καὶ ταυτόχρονα ἐπιθυμοῦσαν τὴν ἀπόκτησι εὐφορῆς γῆς. Προσφέρονταν τρεῖς περιοχὲς γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτό: Ἡ πεδιάδα τῆς Βόνιτσας, ἡ περιοχὴ τῆς Ἀμαξικῆς καὶ τὸ Μεγανήσι. Ὅπως καὶ παραπάνω ἀναφέραμε, οἱ Βενετοὶ ἐπιδίωξαν τὴν προσέλκυσι ξένων. Βοήθησαν τοὺς φιλικοὺς πληθυσμοὺς, ἀλλὰ βέβαια διατήρησαν κάποια ἐπιφυλακτικὴτητα γιὰ τὶς λιγότερο τεκμηριωμένες ἀπαιτήσεις. Τὸ νησί ἔχει λίγες πεδινὲς ἐκτάσεις, ἀλλὰ δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητες. Δημιουργήθηκε λοιπὸν ἀνταγωνισμὸς γιὰ τὴν ἀπόκτησι γῆς, πράγμα πὺ ἐγένεο ὀξύτερο σὲ κάθε κληρονομικὴ μεταβολή. Τότε τὸ κράτος πρόσεχε ἐὰν τηροῦνταν οἱ νομικὲς προϋποθέσεις καὶ οἱ ἰδιῶτες πρόβαλλαν δικὲς τους ἀνάγκες ἢ προτεραιότητες σὲ σύγκρισι μὲ τὰ δικαιώματα πὺ ἀντιπαράθετε ὁ κληρονόμος.

Ἀπὸ τὶς ἀνανεώσεις τῆς χορηγίας πὺ δόθηκαν στοὺς κληρονόμους τοῦ Μάρκου Νέγρη συμπεραίνουμε ὅτι: α) Ὁ Μάρκος εἶχε προσφέρει πράγματι διακεκριμένες ὑπηρεσίες, τόσο προσωπικά, ὅσο καὶ μὲ τὰ τέσσερα ἀδελφία πὺ ἔχασε στὸν πόλεμο. β) Ἡ νομικὴ κατοχύρωσι τῶν δικαιωμάτων τῶν κληρονόμων του ἦταν πλήρης καὶ σαφῆς. καὶ γ) Ὁ γάμος τῆς Σταμούλας

1. Κ. Μαχαιρᾶς, *Ἡ Λευκάς*, σ. 288.— Γ. Πλουμίδη, *Αιτήματα*, σ. 25, ἀρ.128 καὶ σ. 39, ἀρ. 208.

μὲ τὸν Παναγιώτη Ψίλιανὸ ἐνίσχυσε τὴν κοινωνικὴ θέση τῆς οἰκογένειας, γιατί ὁ Παναγιώτης εἶχε κι' αὐτὸς τιμηθεῖ γιὰ ἀνδραγαθία. Ἀκόμη, ὁ Ψίλιανὸς εἶχε δεσμοὺς μὲ τὸν Ζαφεῖρη Κουσουρή, πού καὶ αὐτὸς ἀνῆκε στοὺς «benemeriti». Ἡ ὑπόθεση Μάρκου Νέγρη ἀποδεικνύεται χρήσιμο «δειγμα» γιὰ τὶς χορηγίες πού παρεῖχε ἡ βενετικὴ διοίκηση¹, γιατί μπορούμε νὰ τὴν παρακολουθήσουμε διαχρονικὰ (πάνω ἀπὸ ἕνα αἰῶνα) καὶ γιατί θίγει ὅλες τὶς νομικὲς πτυχές, καθὼς περνᾷ ὅλα τὰ στάδια κληρονομίας καὶ ἐλέγχου ἐκ μέρους τῆς κρατικῆς μηχανῆς.

1. Ἡ χορηγία πού εἶχε ἀπονεμηθεῖ στὸν Μάρκο Νέγρη ἦταν livello, δηλαδή ἐνοικίαση ἐπ' ἀόριστο ἀκινήτου κτήματος. Πάντοτε ὁ κάτοχος πλήρωνε ἐτήσιο ποσὸ ἀνάλογο πρὸς τὸ εἰσόδημα. Στὴν προκείμενη περίπτωση ἴσως οἱ εἴκοσι χάλκινες λίρες νὰ ἦταν χαμηλὸ ποσὸ, ἐπειδὴ ἐπρόκειτο γιὰ προνομιακὴ παραχώρηση.

RIASSUNTO

LA COLONIZZAZIONE DI S. MAURA (1697) (Il caso Marco Negri)

di

Giorgio Ploumidis

Riconquistando l'isola di S. Maura i veneziani si trovarono davanti al problema del ripopolamento del territorio. Già nel 1690 famiglie dalla vicina Prevesa chiesero l' ammissione nel consiglio cittadino e successivamente si verificò un continuo afflusso dall' Acarnania, dall' Epiro perfino da Scio. L' amministrazione veneziana cercò di sistemare questa gente nella prossimità del golfo di Prevesa, attorno al capoluogo dell'isola o su Meganissi. Una consistente parte dei nuovi abitanti apparteneva ai «benemeriti», che lo stato favoriva con ogni mezzo, perchè essi garantivano il presidio dell' isola ed erano di provata fedeltà. Il fascicolo (conservato presso l' Archivio di Stato di S. Maura) riguardante l' eredità di Marco Negri ci offre un campione tipico in materia. Attraverso i documenti si constata come la repubblica veneziana ricompensava i sudditi e quali erano le condizioni sotto le quali i relativi premi in terreni o in denaro potevano essere ereditati.

Università di Ioannina
Dipartimento di Storia

